

Postbus 2894 1000 CW Amsterdam

Aan de woordvoerders asiel en migratie van de vaste
commissie voor justitie en veiligheid

Landelijk Bureau

Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Datum 06 november 2019
Betreft AO Vreemdelingen- en asielbeleid 7 november 2019

ons kenmerk O2.2.19-195

Geachte woordvoerders,

Ter aanvulling op onze eerder gestuurde en opnieuw bijgevoegde brief ten behoeve van het AO vreemdelingen- en asielbeleid op 7 november 2019 wil VluchtelingenWerk Nederland u graag het volgende meegeven.

In onze eerdere brief gaven we aan dat we ons grote zorgen maken om de doorlooptijden in de asielprocedure, die inmiddels zijn opgelopen tot gemiddeld 47 weken¹ (VA). Dit is de tijd die mensen die nu een vergunning hebben verkregen hebben moeten wachten. De de tijd die mensen die nog niet aan de beurt zijn moeten wachten, is voor veel asielzoekers nog velen malen langer. Ons zijn gevallen bekend van mensen die al 20 maanden wachten en nog steeds niet aan de beurt zijn voor hun eerste gesprek. Zoals verschillende media deze week ook al berichtten, zorgt dit voor grote problemen voor asielzoekers die maandenlang in de opvang zitten te wachten en het moeten doen met gebrekkige omstandigheden. Het COA waarschuwt intussen voor een dreigend tekort van tienduizend plekken, ondanks het feit dat het aantal asielaanvragen in Nederland niet noemenswaardig is gestegen².

Volgens de staatssecretaris ligt de oorzaak van de lange wachttijden bij asielzoekers 'die komen om economische redenen³, maar dit blijkt volstrekt niet uit de cijfers. In september was het totaal aantal asielzoekers dat in de opvang zat 26.240. Slechts 1.970 daarvan kwamen uit een veilig land van herkomst (7,5%)⁴. Wat ook logisch is, omdat zij op dit

1 <https://ind.nl/Paginas/Doorlooptijden-asielprocedure.aspx>

2 <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/11/03/tekort-aan-10000-plekken-voor-asielzoekers-dreigt-a3979026>

3 <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2308675-staatssecretaris-opvang-loopt-vol-door-asielzoekers-met-economisch-motief.html>

4 Zie [bezetting COA](#) (data.overheid.nl)

moment voorrang krijgen in de asielprocedure (doorlooptijd slechts 4 weken). De grootste groepen in de opvang komen uit Syrië (4.700), Iran (3.240), Eritrea (1.780), Afghanistan (1.170). Deze groepen 'kansrijke' asielzoekers komen op dit moment nauwelijks aan de beurt, waardoor juist zij in de opvang zitten. Door foute beleidskeuzes en bezuinigingen bij de IND is de overheid zelf verantwoordelijk voor het feit dat het asielsysteem in Nederland compleet is vastgelopen.

Gezien de urgentie van het probleem hadden wij verwacht en gehoopt dat de Rapportage Vreemdelingenketen met de cijfers t/m juni en de aan uw Kamer toegezegde brief tijdens het AO van 18 september 2019 over de opgelopen doorlooptijden inmiddels zouden zijn verstuurd door de staatssecretaris, in ieder geval ruim voor het aanstaande AO van 7 november. Dit is helaas niet het geval. Wij vrezen dat het ontbreken van genoemde informatie, in combinatie met het doen laten ontstaan van onduidelijkheid over de oorzaak van de wachttijden, doet vermoeden dat er nog een wereld aan transparantie en urgentie te winnen valt.

Bovendien vinden wij het hoogst opmerkelijk dat de staatssecretaris nog geen reactie heeft gegeven op het rapport van de Commissie van Zwol. De onderzoekscommissie, geleid door voormalig topambtenaar van Zwol, is door voormalig Staatssecretaris Harbers zelf ingesteld om advies te geven over de inrichting van de asielprocedure. Op 4 juni kwam de commissie met haar bevindingen, waarvan de belangrijkste is dat de doorlooptijden zo snel mogelijk moeten worden aangepakt. De Kamer wacht inmiddels 5 (!) maanden op een reactie van de staatssecretaris. VluchtelingenWerk ziet het als een brevet van onvermogen dat zij nog geen reactie heeft gegeven. Het is ons ook volstrekt onhelder op welke wijze de staatssecretaris de aanbevelingen op gaat volgen en invulling geeft aan haar opdracht, om zich maximaal in te spannen de doorlooptijden bij de verlengde asielprocedure uiterlijk in 2020 binnen de wettelijke termijn te brengen, zoals verwoord in de motie van Ojik⁵

De urgentie om de doorlooptijden aan te pakken is onverminderd hoog, en wordt steeds hoger. Er hoeft maar weinig te gebeuren of we hebben een nieuwe, ditmaal zelfgecreëerde opvangcrisis. Het is geen 5 voor 12, maar 5 over 12. Wij vrezen dat bij een kleine tegenslag de sporthallen en tentenkampen weer in gebruik genomen zullen moeten worden. Bijna 8.000 asielzoekers wachten al maanden of al langer dan een jaar, en hebben nog niet eens een eerste gesprek met de IND gehad. Sommigen van hen wachten al sinds februari 2018 (20 maanden) op hun eerste gehoor.

VluchtelingenWerk roept de staatssecretaris op onverwijld transparantie te bieden over de wacht -en doorlooptijden bij de IND en de kamer te informeren welke maatregelen zij treft om te voldoen aan de inspanningsverplichting die zij is aangegaan bij het overnemen van de motie van Ojik om de doorlooptijden bij de verlengde asielprocedure uiterlijk in 2020 binnen de wettelijke termijn te brengen.

⁵ Zie Kamerstuk numer 19 637 - 2495

Voor onze positie op de punten die wél op de agenda staan verwijzen we graag naar onze andere brief, waarin we ingaan op de leefomstandigheden als gevolg van de wachttijden bij de IND, het rapport van de Inspectie Justitie en Veiligheid over de uitzetting van Ali Al Showaikh naar Bahrein, Dublinclaims op Griekenland, hervestiging van kwetsbare vluchtelingen, overgangsmaatregelen voor minderjarige statushouders van 18- naar 18+ en de dreigende uitzetting van een Afghaanse tolk.

Voor een toelichting of vragen over deze onderwerpen zijn we uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Abdeluheb Choho
Directeur

cc. Mevr. A. Broekers-Knol, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid